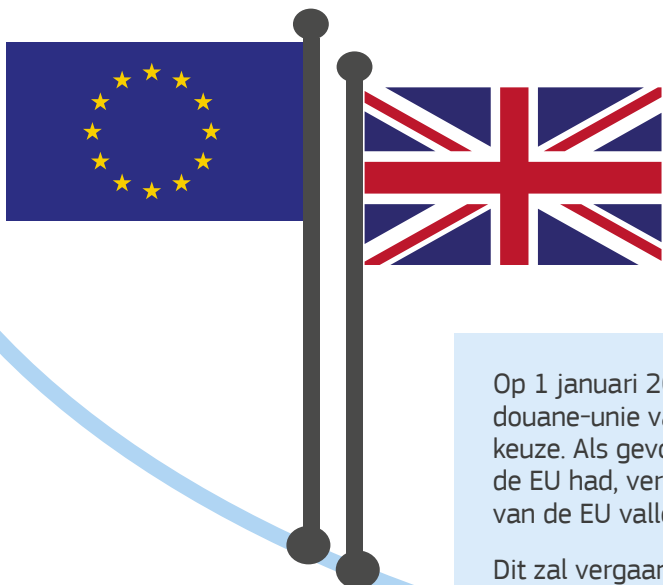

Europese
Commissie

Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de EU en het VK

Een nieuwe relatie
met grote veranderingen

Op 1 januari 2021 verlaat het Verenigd Koninkrijk de eengemaakte markt en de douane-unie van de EU en laat alle EU-beleidsmaatregelen achter zich. Dit was zijn keuze. Als gevolg daarvan zal het alle rechten en voordelen die het als lidstaat van de EU had, verliezen en zal het niet langer onder de internationale overeenkomsten van de EU vallen.

Dit zal vergaande veranderingen met zich meebrengen, die gevolgen zullen hebben voor burgers, bedrijven, overheidsdiensten en belanghebbenden in zowel de EU als het VK.

Om de verstoringen zoveel mogelijk te beperken, hebben de EU en het Verenigd Koninkrijk het afgelopen jaar onderhandeld over de voorwaarden van een nieuwe “handels- en samenwerkingsovereenkomst” om hun toekomstige betrekkingen te regelen nu het VK een derde land is.

Op 24 december 2020 is op het niveau van de onderhandelaars een beginselakkoord bereikt. Beide partijen zullen nu volgens hun respectieve regels en procedures werk maken van de ondertekening en ratificatie van de overeenkomst, met het oog op de voorlopige toepassing ervan vanaf 1 januari 2021.

Wat verandert er op 1 januari 2021?

Zelfs met de nieuwe handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de EU en het VK zal er op 1 januari 2021 veel veranderen. Op die datum verlaat het VK de eengemaakte markt en de douane-unie van de EU, en laat alle EU-beleidsmaatregelen en internationale overeenkomsten achter zich. Hierdoor wordt een einde gemaakt aan het vrije verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal met de EU.

De EU en het VK zullen **twee afzonderlijke markten** vormen, twee gebieden met verschillende wet- en regelgeving. Dit zal opnieuw leiden tot belemmeringen voor de handel in goederen

en diensten en voor grensoverschrijdende mobiliteit en uitwisselingen die er decennialang niet meer waren — in beide richtingen — met gevolgen voor overheidsdiensten, bedrijven, burgers en belanghebbenden aan beide zijden.

Om hen te helpen bij de voorbereiding voor deze **onvermijdelijke veranderingen** heeft de Commissie uitgebreide richtsnoeren gegeven in een op 9 juli 2020 goedgekeurde mededeling over paraatheid, die vergezeld gaat van een 90-tal sectorspecifieke nota's ([hier](#) beschikbaar).

Voorbeelden van onvermijdelijke veranderingen op 1 januari 2021:

- **Einde van het vrije verkeer van personen:** De burgers van het VK zullen niet langer de vrijheid hebben om in de EU te werken, te studeren, een zaak op te richten of te wonen. Zij zullen een visum nodig hebben voor langdurig verblijf in de EU. Er zullen grenscontroles worden uitgevoerd, paspoorten zullen moeten worden afgestempeld en EU-huisdierenpaspoorten zullen niet langer geldig zijn voor ingezetenen van het VK.
- **Einde van het vrije verkeer van goederen:** Op alle uitvoer uit het VK naar de EU zullen douanecontroles worden uitgevoerd. Zendingen van agrovoedingsproducten uit het VK zullen van gezondheidscertificaten moeten vergezeld gaan en sanitaire en fytosanitaire controles moeten ondergaan aan de inspectieposten aan de grenzen van de lidstaten. Dit zal bedrijven uit het VK tijd en geld kosten.
- **Einde van het vrije verkeer van diensten:** Dienstverleners uit het VK zullen niet langer profiteren van het oorsprongslidbeginsel. Zij zullen moeten voldoen aan de uiteenlopende regels van elke lidstaat, of naar de EU moeten verhuizen als zij op dezelfde manier als nu willen blijven werken. De beroepskwalificaties zullen niet meer wederzijds worden erkend. Financiële dienstverleners uit het VK verliezen hun paspoort voor financiële diensten.

De nieuwe handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de EU en het VK: wat is er overeengekomen?

Op 24 december 2020 bereikten de onderhandelaars van de EU en het VK een “**beginselakkoord**” over de tekst van een nieuwe “**handels- en samenwerkingsovereenkomst**” om hun betrekkingen te regelen nu het VK de EU heeft verlaten. Beide partijen moeten nu volgens hun respectieve regels en procedures werk maken van de ondertekening en ratificatie van de overeenkomst, met het oog op de voorlopige toepassing ervan vanaf 1 januari 2021.

Hoewel **de nieuwe handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de EU en het VK geenszins overeenkomt met het niveau van samenwerking dat bestond toen het VK lid was van de EU**, gaat zij veel verder dan **traditionele vrijhandelsovereenkomsten** en biedt zij een solide basis voor het behoud van onze al lang bestaande vriendschap en samenwerking in de toekomst.

De overeenkomst is een:

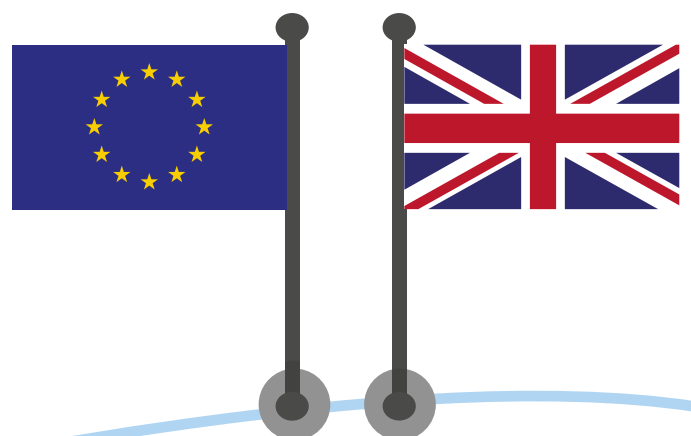
1. nooit eerder geziene **vrijhandelsovereenkomst**,
2. ambitieuze **samenwerking op economisch, sociaal, milieu- en visserijgebied**,
3. nauw partnerschap voor de **veiligheid van de burgers**,
4. overkoepelend **governancekader**.

Uit deze overeenkomst blijkt duidelijk dat het VK het ecosysteem van gemeenschappelijke regels, toezicht en handhavingmechanismen in de EU verlaat en daarom niet langer de voordelen van het EU-lidmaatschap of de eengemaakte markt geniet.

Het verleent elke partij **rechten en verplichtingen**, met volledige inachtneming van hun **autonomie op het gebied van regelgeving en besluitvorming**.

Op verzoek van het VK vallen samenwerking op het gebied van **buitenlands beleid, externe veiligheid en defensie** niet onder de overeenkomst, hoewel dit oorspronkelijk was voorzien in de politieke verklaring.

Bovendien heeft de overeenkomst geen betrekking op besluiten betreffende de gelijkwaardigheid op het gebied van financiële diensten. Zij heeft evenmin betrekking op eventuele adequaatheidsbesluiten betreffende het stelsel voor gegevensbescherming van het VK, noch op de evaluatie van de sanitaire en fytosanitaire regeling van het VK met het oog op zijn opname als derde land dat levensmiddelen naar de EU mag uitvoeren. Dit zijn en blijven **unilaterale besluiten van de EU**, waarover niet wordt onderhandeld.

Eén akkoord, 4 belangrijke pijlers van samenwerking

Nieuwe handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de EU en het VK

Handel, economie, maatschappij, milieu & visserij

Vrije, eerlijke & duurzame handel

- ▶ Handel in goederen, met inbegrip van samenwerking op het gebied van douane & regelgeving
- ▶ Diensten & investeringen
- ▶ Digitale handel, intellectuele eigendom & overheidsopdrachten
- ▶ Regels voor eerlijke concurrentie en duurzaamheid

Connectiviteit, duurzaamheid & gedeelde kansen

- ▶ Vervoer
- ▶ Energie
- ▶ Visserij & natuurlijke hulpbronnen
- ▶ Coördinatie van de sociale zekerheid
- ▶ Programma's van de Unie
- ▶ Thematische samenwerking

Veiligheid van de burgers

- ▶ Samenwerking op het gebied van rechtshandhaving & justitiële samenwerking in strafzaken
- ▶ Bescherming van fundamentele rechten & persoonsgegevens
- ▶ Gegevensuitwisseling
- ▶ Bestrijding van witwassen

Mogelijke unilaterale maatregelen van de EU

waarover niet wordt onderhandeld:

- ▶ Adequaatheidsbesluit over gegevensbescherming
- ▶ SPS-lijst VK als derde land
- ▶ Gelijkwaardigheid op het gebied van financiële diensten

Nieuw governancekader EU-VK voor een duurzame samenwerking

- ▶ Gedeelde waarden & essentiële elementen
 - ▶ Partnerschapsraad
- ▶ Geschillenbeslechtsings-, handhavings- & sanctiemechanismen
 - ▶ Periodieke toetsing

Vrije, eerlijke en duurzame handel

Het VK heeft ervoor gekozen de eengemaakte markt en de douane-unie te verlaten. De handel met de EU kan derhalve niet langer naadloos verlopen. De overeenkomst tussen de EU en het VK creëert desondanks een

vrijhandelszone met ongekende ambitie, die beide partijen aanzienlijke voordelen zal opleveren ten opzichte van handel onder de voorwaarden van de Wereldhandelsorganisatie.

De overeenkomst is grensverleggend op het gebied van modern en duurzaam handelsbeleid. Op grond van deze overeenkomst zijn beide partijen ertoe verbonden **gemeenschappelijke hoge normen** te hanteren, die de bescherming van sociale en arbeidsnormen, milieubescherming, de strijd tegen klimaatverandering, met inbegrip van koolstofbeprijzing, en fiscale transparantie waarborgen. Zij bevat ook gedetailleerde beginselen inzake **staatssteun** om te voorkomen dat een van beide partijen oneerlijke en handelsversturende subsidies verlenen.

Die normen en beginselen zijn gekoppeld aan **binnenlandse handhavings- en geschillenbeslechtsingsmechanismen** om te waarborgen dat bedrijven uit de EU en het VK **op gelijke voet** concurreren. De partijen hebben het recht unilaterale maatregelen te nemen om hun economieën te beschermen tegen oneerlijke concurrentie van de andere partij.

De overeenkomst tussen de EU en het VK gaat verder dan recente vrijhandelsovereenkomsten die de EU met andere derde landen heeft gesloten, zoals Canada of Japan, door te voorzien in **nultarieven en nulquota** voor alle goederen. Dit is met name van belang voor gevoelige goederen zoals landbouw- en visserijproducten. Zonder de overeenkomst zouden bijvoorbeeld voor de uitvoer van bepaalde vlees- of zuivelproducten aan weerszijden tarieven van meer dan 40 % volgens de WTO-tarieven of 25 % voor vis in blik moeten betaald worden. Op de uitvoer van auto's zou een tarief van 10 % worden toegepast.

Om van deze uitzonderlijke handelspreferenties te kunnen profiteren, moeten bedrijven aantonen dat hun producten voldoen aan alle noodzakelijke **oorsprongsregels**. Dit zorgt ervoor dat de op grond van de overeenkomst toegekende handelspreferenties de marktdeelnemers in de EU en het VK en niet derde landen ten goede komen, waardoor omzeiling van de regels wordt voorkomen. Om de naleving te vergemakkelijken en de administratieve rompslomp te verminderen, biedt de overeenkomst handelaren de mogelijkheid om de oorsprong van goederen zelf te certificeren en voorziet zij in "volledige cumulatie" (d.w.z. handelaren kunnen niet alleen de gebruikte van oorsprong zijnde materialen in aanmerking nemen, maar ook of de be- of verwerking in het VK of de EU heeft plaatsgevonden).

De **douaneprocedures** zullen in het kader van de overeenkomst worden vereenvoudigd, aangezien beide partijen zijn overeengekomen om bijvoorbeeld elkaars programma's voor betrouwbare handelaren ("geautoriseerde marktdeelnemers") te erkennen. Aangezien het VK heeft besloten de douane-unie te verlaten, zullen alle verhandelde goederen echter worden gecontroleerd. De partijen zijn ook overeengekomen samen te werken bij de invordering van douanerechten en bij de bestrijding van btw-fraude en andere vormen van fraude met betrekking tot indirecte belastingen.

De overeenkomst zal onnodige **technische handelsbelemmeringen** voorkomen, bijvoorbeeld door te voorzien in een eigen verklaring van naleving van de regelgeving voor producten met een laag risico en in vereenvoudiging voor andere specifieke producten van wederzijds belang, zoals auto's, wijn, biologische producten, geneesmiddelen en chemische stoffen. Alle goederen uit het VK die de EU binnenkomen, zullen echter nog steeds moeten voldoen aan de strenge regelgevingsnormen van de EU, met name op het gebied van voedselveiligheid (bv. sanitaire en fytosanitaire normen) en productveiligheid.

Wat de **handel in diensten** betreft, zijn de EU en het VK het eens geworden over een mate van openheid die verder gaat dan de bepalingen van de Algemene Overeenkomst inzake de handel in diensten (GATS) van de WTO, maar rekening houdt met het feit dat het VK niet langer zal profiteren van de vrijheid om diensten te verlenen in de hele EU.

Er zijn regelingen getroffen om **korte zakenreizen en tijdelijke detachering van hoogopgeleide werknemers** te vergemakkelijken. Dienstverleners uit de EU die diensten in het VK willen aanbieden, zullen niet minder gunstig worden behandeld dan exploitanten uit het VK op gebieden die onder de overeenkomst vallen, mits zij aan de regels van het VK voldoen.

Evenzo zullen dienstverleners uit het VK in de EU in elke lidstaat moeten voldoen aan de regels van het land van ontvangst en zullen zij niet langer profiteren van het oorsprongslidbeginsel, **wederzijdse erkenning** (bv. van beroepskwalificaties) of **paspoortrechten** voor financiële diensten. Dienstverleners en investeerders uit het VK kunnen zich ook in de EU vestigen om diensten op de interne markt aan te bieden.

Zoals gebruikelijk zijn sommige sectoren uitgesloten van de overeenkomst inzake diensten: overheidsdiensten, diensten van algemeen belang, sommige vervoerdiensten en **audiovisuele** diensten, om de culturele diversiteit in stand te houden.

Connectiviteit, visserij, duurzaamheid en gedeelde kansen

De overeenkomst tussen de EU en het VK voorziet ook in brede samenwerking op economisch, sociaal en milieuvlak op gebieden van wederzijds belang. Deze samenwerking komt geenszins overeen met de voordelen van

EU-lidmaatschap, maar dient om de banden te herstellen die anders bij gebrek aan alternatieve internationale noodoplossingen zouden worden verbroken door het vertrek van het VK.

Vervoer is een essentiële aanjager van economische voordelen in de betrekkingen tussen de EU en het VK. Jaarlijks worden tussen de EU en het VK ongeveer 210 miljoen passagiers en 230 miljoen ton vracht vervoerd. De overeenkomst tussen de EU en het VK zal zorgen voor continue luchtvaart-, weg- en scheepvaartverbindingen, waardoor deze stromen worden ondersteund. Belangrijk is dat de overeenkomst bepalingen bevat om ervoor te zorgen dat exploitanten uit de EU en het VK **op gelijke voet concurreren**, waarbij een hoog niveau van veiligheid van het vervoer, rechten van werknemers en passagiers en milieubescherming wordt gewaarborgd.

Wat de **luchtvaart** betreft, zullen de luchtvaartmaatschappijen van het VK niet langer als maatschappijen van de EU worden beschouwd en zullen zij bestaande verkeersrechten in de EU verliezen. Luchtvaartmaatschappijen uit de EU en het VK zullen onbeperkt passagiers en vracht kunnen vervoeren tussen punten in de EU en punten in het VK ("derde en vierde vrijheden"). Verder vervoer ("vijfde vrijheid") is mogelijk voor het vervoer van vracht van/naar een derde land (bv. Parijs-Londen-New York), indien de lidstaten dit bilateraal en wederzijds met het VK overeenkomen. De overeenkomst voorziet ook in samenwerking op het gebied van veiligheid, beveiliging en luchtverkeersbeheer.

Op het gebied van het **wegvervoer** zullen wegvervoerders uit de EU en het VK vracht kunnen vervoeren van en naar elk punt van het grondgebied van de andere partij, op voorwaarde dat zij voldoen aan overeengekomen hoge normen op het gebied van veiligheid en arbeidsomstandigheden. Zij zullen ook twee extra vervoersactiviteiten kunnen uitvoeren op het grondgebied van de andere partij (waarvan maximaal één cabotage voor vervoerders van het VK), waardoor het risico van terugreis zonder lading wordt beperkt. De overeenkomst voorziet ook in volledige transitorechten (bv. het recht van Ierse wegvervoerders om het VK door te rijden om de rest van de EU te bereiken).

In de loop der jaren zijn de **energiemarkten** van de EU en het VK nauw met elkaar verbonden dankzij onderlinge interconnectoren (elektriciteitskabels en gaspijpleidingen) die tussen hen zijn aangelegd. Hoewel het VK niet langer profiteert van de rechten in het kader van de eengemaakte markt, zal de overeenkomst tussen de EU en het VK continue energiestromen — die essentieel zijn voor de werking van beide economieën — vergemakkelijken door nieuwe handelsregelingen met betrekking tot interconnectoren in te voeren. De overeenkomst voorziet ook in een ambitieus kader voor samenwerking op het gebied van hernieuwbare energie en de strijd tegen **klimaatverandering** (met inbegrip van een bepaling die zou leiden tot opschorting van de overeenkomst indien een van beide partijen haar verbintenis in het kader van de Klimaatovereenkomst van Parijs niet nakomt). Een afzonderlijke overeenkomst voorziet ook in een brede samenwerking op het gebied van veilig en vreedzaam gebruik van **kernenergie**.

De overeenkomst bevat nieuwe regelingen voor het gezamenlijk beheer van meer dan 100 gedeelde **visbestanden** in de wateren van de EU en het VK. Op grond van de overeenkomst zullen vissersvaartuigen uit de EU gedurende een overgangsperiode van 5,5 jaar het huidige niveau van toegang tot de wateren van het VK behouden, met in de loop van de tijd een geleidelijke en evenwichtige verlaging van de EU-quota in de wateren van het VK. Vanaf dan zullen de EU en het VK jaarlijks overleg plegen om tot overeenstemming te komen over vangstmogelijkheden met het oog op een duurzaam beheer van de visserij en de mariene hulpbronnen, met behoud van de activiteiten en het levensonderhoud van de visserijgemeenschappen die van die wateren en bestanden afhankelijk zijn.

De overeenkomst voorziet in de voortzetting van de deelname van het VK aan **financieringsprogramma's van de EU** die gericht zijn op het creëren van wederzijdse voordelen op het gebied van onderzoek, innovatie en ruimtevaart. Deze programma's zijn: Horizon Europa, het Euratom-programma voor onderzoek en opleiding, de testfaciliteit voor kernfusie ITER, Copernicus, alsmede toegang tot de diensten voor ruimtebewaking en -monitoring (SST) van de EU.

De overeenkomst bevat een aantal maatregelen met betrekking tot de **coördinatie van de sociale zekerheid**, die de bescherming beogen van de rechten van EU-burgers die tijdelijk in het VK verblijven, daar werken of zich naar het VK verplaatsen, en van onderdanen van het VK die na 1 januari 2021 tijdelijk in de EU verblijven, daar werken of zich naar de EU verplaatsen. Een breed scala van uitkeringen is gedekt, waaronder ouderdoms- en nabestaandenpensioenen, gezondheidszorg (bv. de Europese ziekteverzekeringskaart), uitkeringen bij vervroegde uittreding, moederschaps- en vaderschapsuitkeringen bij de geboorte van een kind, of arbeidsongevallen.

Een nieuw kader voor de veiligheid van onze burgers

Het waarborgen van de veiligheid en beveiliging van de burgers van de EU en het VK tegen gemeenschappelijke en evoluerende dreigingen, zoals grensoverschrijdende criminaliteit en terrorisme, blijft een gedeelde prioriteit, ook al heeft het VK ervoor gekozen de EU te verlaten en een derde land te zijn dat niet deelneemt aan de samenwerking binnen het Schengengebied, waardoor dit land feitelijk wordt uitgesloten van de EU-ruimte van vrijheid, veiligheid en recht.

Tegen deze achtergrond zijn de EU en het VK derhalve overeengekomen een **nieuw kader voor rechtshandhaving en justitiële samenwerking in strafzaken** vast te stellen, dat nauwe samenwerking tussen de nationale politie en gerechtelijke instanties en een snelle uitwisseling van essentiële gegevens mogelijk maakt.

Nauwe en alomvattende politie en justitiële samenwerking met derde landen moet gepaard gaan met solide en duurzame garanties voor de **bescherming van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden van personen**. De overeenkomst verplicht de EU, haar lidstaten en het VK derhalve om de fundamentele rechten, zoals die welke zijn neergelegd in het Europees Verdrag voor de rechten van de mens (EVRM), te blijven beschermen en op nationaal niveau uit te voeren. In geval van niet-inachtneming door het VK zal de EU de samenwerking op het gebied van rechtshandhaving en justitie kunnen opschorten. De overeenkomst bevat ook een verbintenis van de EU en het VK om hoge gegevensbeschermingsnormen te hanteren. Dit zal worden geverifieerd door eenzijdig door beide partijen genomen adequaatheidsbesluiten.

Doeltreffende en snelle **uitwisseling van gegevens** en analyse hiervan zijn steeds belangrijker voor moderne rechtshandhaving in de strijd tegen zware internationale criminaliteit, terrorisme en cybercriminaliteit. Het VK zal echter niet langer rechtstreeks en in real time toegang hebben tot gevoelige EU-databanken die de EU-ruimte van vrijheid, veiligheid en recht ondersteunen, aangezien die toegang alleen wordt verleend aan lidstaten en zeer nauw geassocieerde landen die alle bijbehorende verplichtingen aanvaarden. Niettemin bevat de overeenkomst tussen de EU en het VK ambitieuze regelingen voor een tijdige, doeltreffende, efficiënte en wederzijdse uitwisseling van persoonsgegevens van luchtreizigers (bekend als Passenger Name Records of PNR), strafregistergegevens, alsmede DNA-gegevens, vingerafdrukken en voertuigregistratiegegevens ("Prüm-gegevens").

De overeenkomst tussen de EU en het VK zal een doeltreffende samenwerking tussen het Verenigd Koninkrijk en **Europol en Eurojust** mogelijk maken, in overeenstemming met de in de EU-wetgeving vastgestelde regels voor derde landen. Dit zal bijdragen tot krachtige vermogens voor de aanpak van zware grensoverschrijdende criminaliteit.

De overeenkomst tussen de EU en het VK zal een nauwe samenwerking tussen de politie en gerechtelijke instanties tussen de EU en het VK mogelijk maken, bijvoorbeeld door de snelle **uitlevering van criminelen** te ondersteunen en langdurige uitleveringsprocedures te vermijden dankzij gestroomlijnde procedures, strikte termijnen, solide waarborgen, procedurele rechten en rechterlijke toetsing. Dit niveau van samenwerking is ongekend voor een derde land dat niet tot Schengen behoort. Niettemin kunnen het VK of de EU-lidstaten op grond van de overeenkomst in een aantal specifieke gevallen de uitlevering weigeren of om aanvullende waarborgen verzoeken, namelijk ten aanzien van eigen onderdanen.

Tot slot voorziet de overeenkomst tussen de EU en het VK in samenwerking bij de **bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme**.

Nieuw governancekader EU-VK voor een duurzame samenwerking

Ter ondersteuning van de nieuwe economische en interne veiligheidspartnerschappen tussen de EU en het VK bevat de overeenkomst tussen de EU en het VK een hoofdstuk over governance, dat duidelijkheid verschaft over de wijze

waarop de overeenkomst zal worden uitgevoerd en gehandhaafd. Zij is zodanig ontworpen dat ze flexibel is en kan worden aangepast aan de specifieke behoeften die op verschillende gebieden kunnen ontstaan.

Gezien het toepassingsgebied en de complexiteit van de handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de EU en het VK heeft de EU aangedrongen op **één enkel governancekader** voor de algemene overeenkomst. Dit is de enige manier om bedrijven, consumenten en burgers rechtszekerheid te bieden en tegelijkertijd de extra bureaucratie van meerdere parallelle structuren te vermijden.

De **Partnerschapsraad** zal toezien op de uitvoering van de overeenkomst. De Partnerschapsraad, die bestaat uit vertegenwoordigers van de EU en het VK, komt, afhankelijk van het onderwerp, in verschillende samenstellingen bijeen. De Partnerschapsraad is het forum waar de partijen alle mogelijke kwesties bespreken en is bevoegd om met wederzijdse toestemming bindende besluiten te nemen. Het zal bij zijn werkzaamheden worden bijgestaan door gespecialiseerde comités en werkgroepen.

Als er geen oplossing kan worden gevonden voor een geschil tussen de EU en het VK, kan een onafhankelijk scheidsrecht worden ingesteld om de zaak door een bindende uitspraak te beslechten. Dit horizontale **geschillenbeslechtsmechanisme** bestrijkt de meeste gebieden van de overeenkomst, met inbegrip van het gelijke speelveld en visserij.

Het gaat vergezeld van geloofwaardige en solide **handhavings- en vrijwaringsmechanismen**, met inbegrip van de mogelijkheid om verbintenissen inzake markttoegang op te schorten, bijvoorbeeld door opnieuw tarieven en/of quota in de getroffen sector in te voeren. Beide partijen zullen bovendien kruiselingse vergeldingsmaatregelen kunnen nemen indien de andere partij een uitspraak van een onafhankelijk scheidsrecht niet naleeft. Zo zal een inbreuk door een partij die betrekking heeft op een specifieke economische sector, de andere partij in staat stellen vergeldingsmaatregelen te treffen in andere economische sectoren. Ten slotte kan elke wezenlijke niet-nakoming van verplichtingen die zijn vastgelegd als "essentiële elementen" van de overeenkomst (strijd tegen klimaatverandering, eerbiediging van democratische waarden en fundamentele rechten, of non-proliferatie) leiden tot de opschorting of beëindiging van de gehele overeenkomst tussen de EU en het VK of een deel daarvan.

Chronologisch overzicht

Op **23 juni 2016** heeft het Verenigd Koninkrijk een referendum gehouden waarin een meerderheid ervoor gestemd heeft de Europese Unie te verlaten (51,9 % om te vertrekken en 48,1 % om te blijven). Na drie jaar onderhandelen hebben de EU en het VK overeenstemming bereikt over een terugtrekkingsakkoord waarin de voorwaarden voor het ordelijke vertrek van het VK uit de Unie worden vastgelegd en rechtszekerheid wordt geboden op belangrijke gebieden, waaronder: de bescherming van de burgers, het voorkomen van een harde grens op het Ierse eiland en een financiële regeling.

Het terugtrekkingsakkoord is op **1 februari 2020** in werking getreden en het **Verenigd Koninkrijk is geen lidstaat meer van de EU**. Niettemin voorzag het terugtrekkingsakkoord in een **overgangperiode** die liep tot en met 31 december 2020, tijdens welke het Unierecht op en in het VK van toepassing is gebleven. De EU en het VK hebben deze periode van status quo gebruikt om te onderhandelen over een partnerschap voor de toekomst.

Wat de EU betreft, werden de onderhandelingen geleid door **Michel Barnier, hoofdonderhandelaar** van de Europese Commissie, en de taskforce Betrekkingen met het Verenigd Koninkrijk (UKTF), op grond van een door de Raad goedgekeurd onderhandelingsmandaat, met de steun van het Europees Parlement.

Tijdens de onderhandelingen heeft de Europese Commissie een zeer **transparant en inclusief proces** gewaarborgd door regelmatig met de **27 EU-lidstaten**, het **Europees Parlement en de nationale parlementen**, alsook adviesorganen van de EU, **belanghebbers** en het maatschappelijk middenveld bijeen te komen, en door alle documenten die relevant zijn voor de onderhandelingen op haar website te publiceren.